

Institucionalni nosioci globalizacije

Studenti:

Branka Sekulić 2019/200002

Emilija Mihajlović 2019/200003

MEĐUNARODNI MONETARNI FOND-MMF

Krajem 1945. godine osnovan je Međunarodni monetarni fond, koji je počeo sa poslovanjem tokom 1947. godine. Fond je osnovan sa zadatkom opšteg organizovanja svetske privrede, prvenstveno kroz međunarodnu monetarnu aktivnost. Fond vrši nadzor nad međunarodnim monetarnim sistemom u cilju njegovog efikasnog funkcionisanja. Fond okuplja 188 zemalja članica sa sedištem u Vašingtonu SAD.

➤ Osnovni ciljevi MMF-a su pri tom definisani na sledeći način:

1. Unapređenje međunarodne monetarne saradnje,
2. Podsticanje spoljne trgovine,
3. Uspostavljanje multilateralnog sistema plaćanja,
4. Promocija devizne stabilnosti i održavanje reda u deviznim aranžmanima,
5. Stabilnost deviznog kursa i izbegavanje konkurentske devalvacije,
6. Eliminisanje deviznih restrikcija,
7. Formiranje stand by rezervi i pomoć zemljama članicama da prevaziđu platnobilansne teškoće.

Najviše telo MMF-a je Bord guvernera, koji se sastoji od po jednog predstavnika zemalja članica. Bord se sastaje jednom godišnje, kada razmatra monetarno i ekonomsko stanje svetske privrede i kada usvaja završni račun i budžet Fonda. Sednicama Borda predsedava izvršni direktor MMF-a. Izvršni direktor je rukovodilac zaposlenih u MMF i predsedavajući Izvršnog odbora uz pomoć tri zamenika izvršnog direktora. On ne može biti guverner zemlje članice ili izvršni direktor. Izvršni odbor preko godine obavlja tekuće poslove, a sastoji se od 24 člana, izvršnih direktora, od kojih 5 imenuju zemlje sa najvećim kvotama, rukovođen od strane Borda i potpomognut od strane ekseperata zaposlenih u MMF.

Kreditni potencijal Fonda formira se na osnovu uplaćenih kvota zemalja članica. Prilikom prijema svake zemlje određuje se kvota koja se potom uplaćuje Fondu. Do 1972. godine zemlje članice uplaćivale su Fondu 25% kvote u zlatu, a 75% u nacionalnoj valuti, a od tada umesto zlata se uplaćuju specijalna prava vučenja ili konvertibilne valute. Iznos kvote za svaku pojedinačnu zemlju se opredeljuje prema visini BDP zemlje, monetarnim rezervama kojima raspolaže, spoljnotrgovinskom, odnosno platnom bilansu i drugim indikatorima.

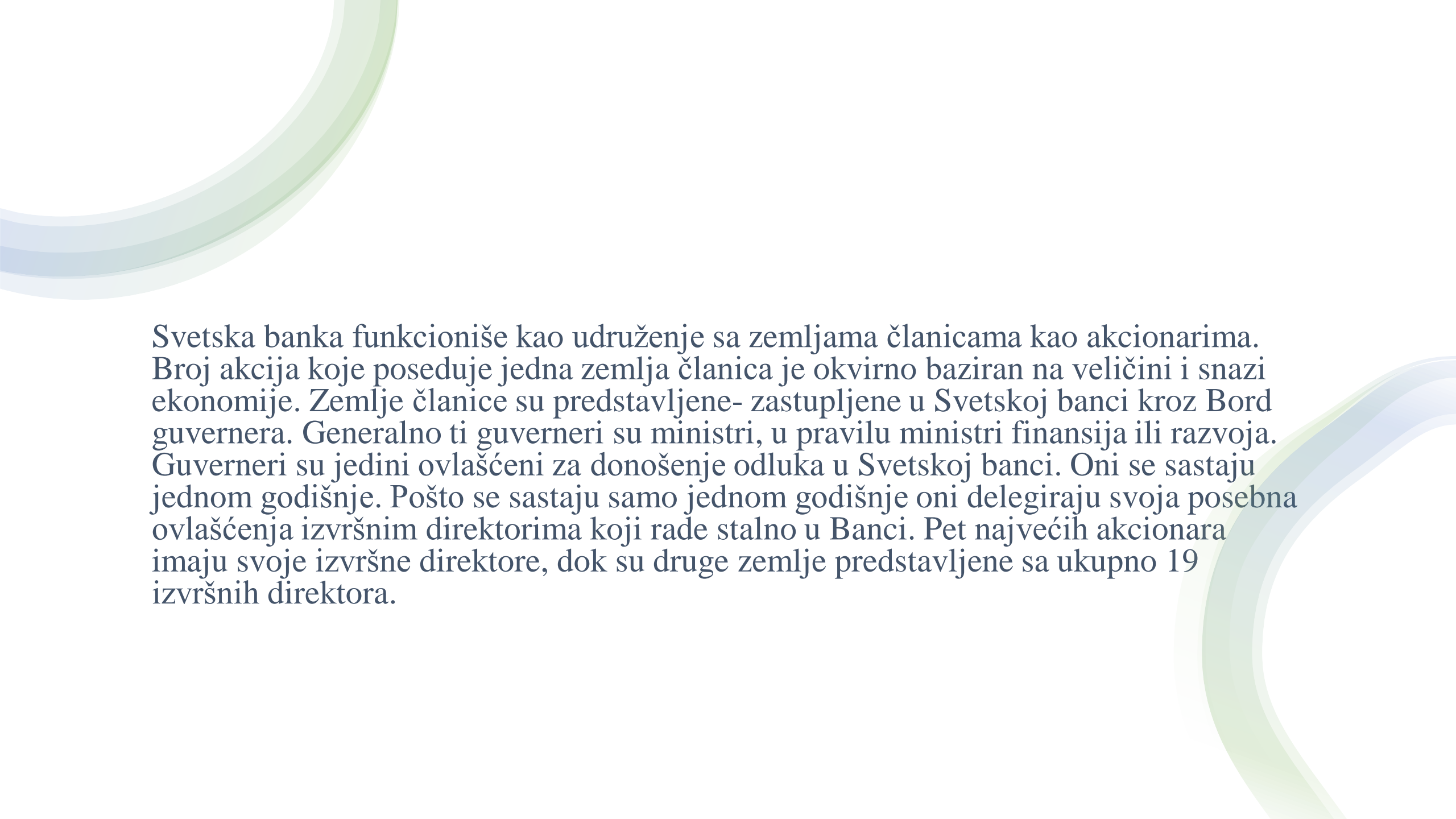
MMF odobrava kratkoročne i srednjeročne kredite zemljama članicama za rešavanje platnobilansih problema. Obim sredstava koje ima pravo da koristi zemlja članica zavisi od njenog učešća u kreditnom potencijalu Fonda. Sredstva se mogu koristiti direktnim vučenjem od Fonda ili putem stand by aranžmana. Direktno vučenje se vrši kada zemlja kupuje valute drugih članica, plaćajući ih sopstvenom valutom. Stand by aranžmani su krediti koji se odobravaju zemljama članicama uz određene uslove. Istorijski podaci pokazuju da se najveći deo odobrenih kredita odnosi na stand by aranžmane, pri čemu je obim kredita bio u porastu.

SVETSKA BANKA-SB

Svetska banka predstavlja bankarsku grupu od četiri svetske finansijske institucije, a to su: Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD), Međunarodno udruženje za razvoj (IDA), Međunarodna finansijska korporacija (IFC) i Multilateralna agencija za garantovanje investicija (MIGA). Postoji i međunarodni centar za rešavanje investicionih sporova (ICSID) osnovan 2002. godine. On se tretira petom članicom bankarske grupe Svetske banke, ali ne spada u finansijske institucije. Sedište Svetske banke je u Vašingtonu. Termin Grupa Svetske banke (World Bank Group) podrazumeva svih pet institucija, dok se termin Svetska banka posebno odnosi samo na dve od pet institucija IBRD i IDA

The image shows a close-up of the World Bank logo and name. The logo is a blue wireframe globe, and the text "THE WORLD BANK" is in large, blue, 3D block letters. Below it, "BRD - DA I WORLD BANK GROUP" is written in smaller blue letters. A semi-transparent white box with a blue shadow is overlaid on the right side of the image, containing text.

Jedan od značajnijih zadataka Svetske banke je i pomoć u restrukturiranju bankarskog sektora za poslovanje na komercijalnoj osnovi i povećanje obima kreditiranja. Osim toga neophodno je i jačanje domaćeg finansijskog sektora i u tom pravcu Banka podržava razvoj lokalnog tržišta hartija od vrednosti, banaka za finansiranje stambene izgradnje, lizing kompanija, ulaganje kapitalnih fondova, penzionih fondova, kao i drugih oblika institucionalnih ulaganja. Posebna pažnja posvećuje se finansiranju malih i srednjih preduzeća, posebno u istočnoevropskim zemljama u tranziciji.

Svetska banka funkcioniše kao udruženje sa zemljama članicama kao akcionarima. Broj akcija koje poseduje jedna zemlja članica je okvirno baziran na veličini i snazi ekonomije. Zemlje članice su predstavljene- zastupljene u Svetskoj banci kroz Bord guvernera. Generalno ti guverneri su ministri, u pravilu ministri finansija ili razvoja. Guverneri su jedini ovlašćeni za donošenje odluka u Svetskoj banci. Oni se sastaju jednom godišnje. Pošto se sastaju samo jednom godišnje oni delegiraju svoja posebna ovlašćenja izvršnim direktorima koji rade stalno u Banci. Pet najvećih akcionara imaju svoje izvršne direktore, dok su druge zemlje predstavljene sa ukupno 19 izvršnih direktora.

Međunarodna banka za rekonstrukciju i razvoj, IBRD

IBRD je osnovana 1945. godine.
Bankom rukovodi predsednik Banke.
Članstvo broji 187 zemalja članice, koje
su ujedno i akcionari srazmerno svojoj
ekonomskoj snazi. Ova institucija
nastoji da smanji siromaštvo u srednje
razvijenim i najnerazvijenijim
zemljama promovišući održivi razvoj
kroz pozajmice, garancije, analitičke i
savetodavne usluge.

Međunarodno udruženje za razvoj, IDA

IDA je osnovana 1960. godine. Broji ukupno 172 zemalja članica. Ona pomaže 82 najsiromašnije zemlje u svetu, od kojih je 40 u Africi. Do sada je obezbeđena pomoć u 108 zemlja ukupno, a godišnja pomoć povećana je na oko 16 mlrd USD. Doprinos IDA-e je da obezbedi prvenstveno finansiranje pod povoljnim uslovima na dugi rok, bez kamate ili kroz grantove (bespovratna sredstva).

Svetska trgovinska organizacija - STO

- Svetska trgovinska organizacija je jedina globalna međunarodna organizacija koja se bavi pravilima trgovine sa ciljem da obezbedi što je više moguće slobodno, bez prepreka i predvidljivo odvijanje trgovine između zemalja. Njenu suštinu i najviši domet čine STO sporazumi, koji su pregovarani i potpisani od većine zemalja u svetu.
 - STO je nastala na Urugvajskoj rudni pregovara, koja se odvijala u okviru Opšteg sporazuma o carinama i trgovini (GATT).
-

Ciljevi STO

- Povećanje životnog standarda
- Puna zaposlenost
- Ubrzanje međ. trgovinskih tokova
- Eliminisanje prepreka trgovini
- Rast (zarada i tražnje)
- Rast proizvodnje i trgovine
- Optimalna upotreba resursa
- Održivi razvoj
- Zaštita životne sredine prema nivou ekonomskog razvoja

Funkcije STO

- Primena i nadzor nad multilateralnim i plilateralnim trgovinskim sporazumima STO
- Forume za multilateralne trgovinske pregovore
- Organizacija rešavanja trgovinskih sporova članica
- Nadzor nad spoljnotrgovinskim politikama članica
- Tehnička pomoć i obuka članica zemalja u razvoju
- Saradnja sa drugim međunarodnim ekonomskim organizacijama u kreiranju globalne ekonomske politike

Pitanja:

1. Koji su osnovni ciljevi MMF-a?
2. Koji su zadaci Svetske banke?
3. Koje su osnovne funkcije STO?

Literatura

- Hadžić M., „Bankarstvo“, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2013.
- Jović, Z., & Jakovljević, B. Prisustvo međunarodnih finansijskih institucija u Srbiji – master rad, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2013.
- Jelisavac Trošić, S., „Pristupanje Svetskoj trgovinskoj organizaciji kao jedan od ciljeva spoljne politike Srbije“, *Međunarodni problemi*, 2018, 70: 28-46.